SUOMEN
SIIPIKARJALIITTO

Lausunto

28.11.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi
HE 186/2022 vp

Suomen Siipikarjaliitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto eläinten hyvinvointilakiin ja kommentoida lakiehdotusta siipikarja-alan ammattilaisten näkökulmasta.

Lakiehdotuksen perimmäisenä tarkoituksena on suojella eläimiä huonolta kohtelulta, sairauksilta ja muilta niiden elämää haittaavilta tekijöiltä. Tavoitteena tämä on kannatettava, ja soveltuu niin harraste- kuin tuotantoeläintenkin pitoon. Monilta osin nykyinen eläinsuojelulaki erillisine asetuksineen on vanhentunut. Esimerkiksi eläinten pito-olosuhteiden tarkempi hallinta ja lisääntynyt tutkimustieto ja näiden kautta muuttuneet käytännöt, ovat jo osaltaan edistäneet tuotantoeläinten hyvinvointia. Uuden lainsäädännön tulee mahdollistaa siipikarjaelinkeinon jatkuvuus ja kannattavuus Suomessa.

Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Eläinten hyvinvointi, joka on koko lakiluonnoksen tavoite, on monitahoinen käsite. Sen määrittelemisessä on haasteita, koska eläinten hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät ja eri tahot painottavat eri asioita kuten terveyttä tai käyttäytymistarpeita. Tulevassa laissa tulisikin olla selkeä määritelmä eläinten hyvinvoinnille, jotta lain tulkinta ja valvonta toimisivat käytännössä. Muutenkin lain perusteluissa tulee todeta se, että laki säätelee eläinten pidolle minimitason, mikä ei ole sama asia kuin eläinten hyvinvoinnin taso. Esimerkiksi siipikarjaelinkeinolla on jo nyt käytössään vapaaehtoisia toimia kuten terveydenseurantaohjelma ja tiukat eläintautien torjuntatoimet, joiden ansiosta suomalaisen siipikarjan terveydentila on korkealla tasolla, lääkitystarve vähäinen ja tuotteiden turvallisuus maailman huippuluokkaa. Uuden eläinten hyvinvointilain tulee antaa jatkossakin mahdollisuus elinkeinon omien hyvinvointiohjelmien kehittämisen ja käyttöönottoon.

Euroopan komission vuonna 2012 laatimassa strategiassa ehdotettiin EU:n laajuisen eläinten hyvinvointilain säätämistä, jonka tulisi yksinkertaistaa eläinten hyvinvointilainsäädäntöä, vähentää hallinnollisia tehtäviä ja edistää EU-lainsäädännön täytäntöönpanoa. Strategian mukaan laissa asetettavien vaatimusten tulisi perustua eläinten hyvinvoinnista kertoviin indikaattoreihin eikä niinkään eläinten olosuhteita ja käsittelyä koskeviin vaatimuksiin. Lakiluonnoksessa on monia eläinten hyvinvoinnille tärkeitä asioita, mutta mielestämme laki keskittyy liikaa eläimen rakennettuun lähiympäristöön ja siinä mitattaviin parametreihin kuin itse eläimiin ja niiden hyvinvointiin. Toki lain pitää olla yksiselitteinen ja antaa rajoja, jotta sen toteutumista voidaan puolueettomasti valvoa. Broilerien jalkapohjatulehdusten arviointi on yksi hyvinvointi-indikaattori, jonka kaltaisia eläimeen perustuvia, arvioitavia hyvinvointitekijöitä olisi pitänyt sisällyttää enemmän lakiluonnokseen. Näin laki toteuttaisi paremmin EU-komission strategiaa eläinten hyvinvoinnista, sen mittaamisesta ja parantamisen edellytyksistä.

Eläinten hyvinvointilain tulee olla tarpeeksi yksiselitteinen ja selkeä niin pykäliltään kuin perusteluiltaan, jotta lain toteutumisen valvonta on varmasti samankaltaista valvojasta, ajankohdasta ja maantieteellisestä alueesta riippumatta. Lakien tulkintojen ja valvontaehtojen tulee olla selkeitä, avoimia ja puolueettomia.

6 § Yleiset periaatteet ja 12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Lain tavoitteena on suojata eläimiä tarpeettomalta kärsimykseltä, eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa. Luvattomien, erityisesti öiseen aikaan tehtävien tunkeutumisten tuotantotiloihin tulisi katsoa täyttävän eläinsuojelurikoksen kriteerit 6 § perusteella. Tunkeutujat voivat levittää tilalle sairauksia (esimerkiksi salmonellat, kampylobakteerit, vakavat eläintaudit kuten lintuinfluenssa) ja aiheuttaa siipikarjalle pelkoa, stressiä, paniikkireaktioita kasaantumisriskeineen sekä loukkaantumisia, jotka voivat näkyä pitkään kohonneena kuolleisuutena ja tuotantohäiriöinä. Tämä kaikki heikentää eläinten hyvinvointia, ja on mitä suuremmassa määrin rikos.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet ja 16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Siipikarja-ala puoltaa esityksiä. Esimerkiksi kanojen nokkien typistäminen on ollut Suomessa kiellettyä jo yli kaksikymmentä vuotta ja ala on malliesimerkkinä useille Euroopan maille, jotka vasta harkitsevat käytännöstä luopumista.

21 § Ruokinta ja juotto

Puollamme pykälää esitetyssä muodossa. Riittävä ruokinta ja riittävä puhtaan juomaveden saanti janon sammuttamiseksi on siipikarjan pidon perusedellytys.

25 § Eläinjalostus

Jalostus tulisi määritellä asetustasolla selkeästi ja mahdollisuuksien mukaan myös eläinlajikohtaisesti. Mikäli jalostuksen epäillään aiheuttavan eläimille laissa määriteltyjä ongelmia, tulisi johtopäätösten perustua aina tieteellisesti tutkittuun, kansallisesti sovellettavaan tietoon.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Eläinhoitajien riittävyyden määritelmä tulisi perustua laskelmiin ja siipikarjan hoidon osalta on otettava huomioon työvoiman tarpeen vaihtelu eri tuotantovaiheissa ja eri tuotantomuodoissa. Automaation aste vaihtelee myös jonkun verran esimerkiksi munantuotantotiloilla.

64 § Eläinten lopetus

Tämä pykälä ei saa olla ristiriidassa Lopetusasetuksen (EY) N:o 1099/2009 kanssa.

65 § Eläinten teurastus

Puollamme pykälää. Siipikarja-ala pitää tärkeänä, että Suomessa kaikki teurastettavat eläimet, mukaan lukien kotitarvekanat, tulee jatkossa tainnuttaa asianmukaisesti ennen verenlaskua.

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

Eläinten hyvinvointimääräysten valvonnan tulee olla laadukasta, tehokasta ja yhdenmukaista. Kannatamme ehdotusta, jossa määritellään valvontaviranomaisille velvollisuus neuvomalla edistää eläinten hyvinvointia. Esitämme myös, että valvojana voi toimia vain Suomessa laillistettu eläinlääkäri. Valvojalla tulisi olla koulutuksen lisäksi työkokemusta, joka vasta pätevöittää arvioimaan eläinten terveydentilaa ja hyvinvointia. Eläinlajikohtainen osaaminen tulisi varmistaa auditoinnilla.

80 § Tiedonsaantioikeus

Siipikarja-ala esittää lakiluonnokseen muutosta, joka rajaa tiedonsaantioikeuden ainoastaan rikostutkintaan. Tiedonsaantioikeutta ei tule ulottaa tilanteeseen, jossa eläinten pitäjän ulkopuoliselta taholta (kuten teurastamo, munapakkaamo tai rehuvalmistaja) vaaditaan yksilöimätöntä, yleistä tietoa ilman yksilöityä ja perusteltua epäilyä ko. lain rikkomuksesta. Katso myös 85 § kommentit.

Mikäli tämän pykälän nojalla kolmas osapuoli luovuttaa tietoja viranomaisille valvontatarkoituksissa, tulisi tietojen olla tietosuojaan perustuen luottamuksellisia – ei julkiseen käyttöön.

81 § Läsnäolo-oikeus

Esitämme, että tilan omistajalla on oikeus käyttää valvonta- ja tarkastustilanteessa avustajaa.

85 § Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista

Kannatamme eläinten pitäjän velvollisuutta avustaa viranomaisia. Tämä pykälä mahdollistaa viranomaisten laajan tiedonsaannin, jolloin 80 § tiedonsaantioikeuden eläinten pitäjän ulkopuolisilta tahoilta voi rajata koskemaan ainoastaan tilanteeseen, jossa eläinten pitoon kohdistuu rikostutkinta.

Muut kommentit

Tuotantoeläinten osalta laki eläinten hyvinvoinnista voi aiheuttaa lain tulkintakiistoja. Ehdotamme erityisten lautakuntien perustamista, joissa käsitellään kiistanalaisia tulkintoja ja tehdään käytännön linjanvetoja tulkinnoista valvoville viranomaisille. Lautakunnissa tulisi olla edustettuina eri eläintenpitoon ja valvontaan osallistuvat tahot eli edustajat elinkeinosta ja sen sidosryhmistä sekä viranomaisista (paikalliset valvontaviranomaiset, aluehallintoviraston ja Ruokaviraston edustajat). Lautakunnan toiminnan tavoitteena tulisi olla tuottajan oikeusturvan ja yhdenmukaisen kohtelun turvaaminen.

Kannatamme myös eläinten kunnioittamisen lisäämistä lain tavoitteisiin ja yleisiin periaatteisiin. Eläinten kunnioittaminen on edellytys kaikelle eläinten pidolle.

Suomen Siipikarjaliitto ry toivoo, että lausunnossa esitetyt kannanotot huomioidaan jatkossa lain valmistelussa. Toivomme, että pitkään valmisteltu laki saatettaisiin voimaan mahdollisimman pian, jotta vastuullinen suomalainen siipikarja-ala voisi kasvaa ja kehittää toimintaansa selkeän lainsäädännön pohjalta.

Loimaalla 28.11.2022

Suomen Siipikarjaliitto ry:n puolesta

Hanna Hamina
Toiminnanjohtaja